

WIJKGERICHT WERKEN

COLOFON

Uitgeverij: Edu'Actief b.v.
0522-235235
info@edu-actief.nl
www.edu-actief.nl

Auteur: Adelijne Martin

Eindredactie: Agnes Schouten

Titel: Wijkgericht werken

ISBN: 978 90 3725 304 7, maakt deel uit van pakket: 978 90 3725 344 3

Eerste druk/eerste oplage

Edu'Actief b.v. 2019

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Edu'Actief, te vinden op www.edu-actief.nl.

INHOUDSOPGAVE

1. WERKEN MET DIT KEUZEDEEL	4
2. DE PROBLEMATIEK	6
3. DE HULPVRAAG	33
4. DE UITVOERING	48
5. UITDAGING	55

DIGITALE LEEROMGEVING

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Dit icoontje verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar start.24boost.nl.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.edu-actief.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

WIJKGERICHT WERKEN

In dit keuzedeel leer je wat allemaal hoort bij werken in een wijk. Als hulpverlener ben jij 'de spin in het web' binnen de wijk. Je weet wat er speelt, onder bewoners maar ook bij instellingen, ondernemers en de gemeente. Daarbij kunnen tegengestelde belangen ontstaan of behoeftes die niet voor aparte personen te vervullen zijn. Je verbindt, brengt samen en maakt de wegen van punt A naar punt B vrij.

In dit keuzedeel werk je aan beroepsvaardigheden, activiteiten, methodieken en persoonlijke kwaliteiten die waarmee je de wijk in topconditie houdt. Zo weet jij straks wat er allemaal speelt in de wijk, hoe je samenwerkt met bewoners om problemen aan te pakken, welke activiteiten je kunt inzetten, hoe je vrijwilligers enthousiasmeert en begeleidt, hoe je je plannen gefinancierd krijgt en op de kaart zet.

 Bekijk het filmpje. Het is heel interessant om als sociaal-cultureel werker in een wijk te werken. Je leert veel over de wijk, je spreekt met bewoners en andere betrokkenen, je leert veel over wet- en regelgeving en je voert samen met vrijwilligers projecten uit om de wijk beter te maken. Heel afwisselend werk dus!

LEERDOELEN

1. Je kunt een wijkonderzoek doen.
2. Je weet welke problematieken voorkomen in een wijk.
3. Je kunt een keukentafelgesprek voorbereiden en voeren.
4. Je bent in staat om de hulpvraag van een cliënt te achterhalen.
5. Je bent op de hoogte van de wet- en regelgeving binnen wijkgericht werken.
6. Je kent het belang van een netwerk en kunt een netwerkplan maken.
7. Je kunt het maatschappelijk steunsysteem van de cliënt motiveren om mee te denken en mee te werken aan de oplossing voor een probleem.
8. Je kunt vrijwilligers werven en coachen.
9. Je kunt onderzoeksresultaten vertalen naar een passend plan van aanpak voor het wijkuitvoeringsproject.
10. Je kunt een begroting en een financieringsplan maken.
11. Je weet hoe je een goede pitch maakt.
12. Je kunt het bedachte project met bijbehorende activiteiten verwerken in een draaiboek.
13. Je kunt een intervisiestructuur opzetten.

Dit keuzedeel bestaat uit:

- *Theorie, begrippen en opdrachten*

Hierbij leer je over en oefen je met de praktijk. In sommige opdrachten werk je aan beroepsproducten. Deze opdrachten herken je aan [picto beroepsproduct]. Deze beroepsproducten kun je verzamelen in je portfolio en heb je nodig om de uitdaging aan het einde van het keuzedeel goed af te ronden.

De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

- *verslagen van onderzoek naar de topografie, demografie, economie, organisatie, beleid en bewoners van een wijk*
- *een reflectieverslag over de speerpunten voor een wijk*
- *een infographic over keukentafelgesprekken*
- *een ingevuld aantekenschema voor een keukentafelgesprek*
- *een analyse van keukentafelgesprekken*
- *een reflectieverslag over de keukentafelgesprekken*
- *een reflectieverslag over de uitvoering van een Eigen Kracht-conferentie*
- *een overzicht van de vrijwilligersrollen*
- *een vrijwilligerscontract*
- *een reflectieverslag van de werving en selectie van vrijwilligers*
- *een functieomschrijving van je rol als begeleider van vrijwilligers*
- *een reflectieverslag van de brainstorm over het wijkproject*
- *een plan van aanpak voor het project en een verslag hiervan*
- *een reflectieverslag over de taakverdeling voor het wijkproject*
- *een begroting van het wijkproject*
- *een overzicht van de financieringsmogelijkheden voor het project, een financieringsplan*
- *een reflectieverslag over het financieringsplan*
- *een pitch over het project*
- *een draaiboek voor een project en een reflectieverslag hierover*
- *een intervisie-opzet*
- *zes reflectie-/STARRT-verslagen.*

- *Test je kennis*

Hiermee kun je zelf je kennis van de theorie testen.

- *Uitdaging*

Dit is het eindproduct en de afronding van het keuzedeel. Hier werk je gedurende het hele keuzedeel naartoe. En hier word je op beoordeeld.

Je organiseert samen met vrijwilligers een feest waarop je het wijkuitvoeringsproject presenteert. Je presenteert eerst het project voor de vrijwilligers, je laat zien wat belangrijk is bij het managen van een project, je maakt een draaiboek en je viert met de vrijwilligers de voltooiing van het projectplan waarbij je iedereen informeert over de plannen en de huidige stand van zaken. Je kunt in de uitdaging het wijkproject uit de beroepsproducten ook daadwerkelijk uitvoeren. Hierbij moet je het wijkproject managen en de vrijwilligers begeleiden bij de uitvoering. Ten slotte evalueer je het project.

- *Theorietoets*

Jouw docent besluit of je ter afsluiting een theorietoets maakt.

Je start dit hoofdstuk met een oriëntatie op de lesstof. Daarna onderzoek je wat er in de wijk speelt door het maken van een wijkanalyse, het voeren van keukentafelgesprekken en netwerkgesprekken. Om te begrijpen met welke problemen je iets kunt doen en op welke manier, verdiep je je in de wet- en regelgeving. Door al deze onderdelen bij elkaar krijg je een volledig beeld van de problematieken in de wijk en je mogelijkheden als hulpverlener om daarop in te spelen.

Er speelt van alles in een wijk. Bron: TasfotoNL.

AAN HET EIND VAN DIT HOOFDSTUK

1. kun je een wijkonderzoek doen
2. weet je welke problematieken voorkomen in een wijk
3. kun je een keukentafelgesprek voorbereiden en voeren
 - a. weet je wat een keukentafelgesprek inhoudt
 - b. kun je verschillende gesprekstechnieken toepassen
4. ben je in staat om de hulpvraag van een cliënt te achterhalen
5. ben je op de hoogte van de wet- en regelgeving binnen wijkgericht werken
 - a. kun je selecteren welke wet- en regelgeving binnen jouw werksituatie van belang is
 - b. formuleer je een aanbeveling voor de werkwijze met betrekking tot deze wet- en regelgeving
6. ken je het belang van een netwerk en kun je een netwerkplan maken
 - a. kun je het belang van een netwerk uitleggen
 - b. kun je een netwerkplan maken
 - c. kun je een netwerk opbouwen.

OPDRACHT 1 Oriëntatie Wijkgericht werken

Het is tijd om eens te kijken naar wat wijkgericht werken eigenlijk inhoudt!

a. Bekijk het filmpje.

b. Wat sprak jou aan in dit filmpje?

c. Maak een mindmap van de belangrijkste onderwerpen die naar voren zijn gekomen in dit filmpje. Je kunt hiervoor het stappenplan gebruiken.

d. Bedenk nu in welke wijk jij zelf aan de slag zou willen gaan. Een logische keuze is om de wijk waar je een werkplek hebt te gebruiken. Je kunt de opdrachten dan goed combineren met je werkplekopdrachten en hebt altijd experts in de buurt die jouw vragen over de wijk kunnen beantwoorden.

Is dit niet mogelijk of sluit een andere wijk meer aan bij jouw persoonlijke leerdoelen, dan kan dat natuurlijk ook. Bespreek je plan met je docent en eventueel met je coach (als je die al gevonden hebt).

OPDRACHT 2 Oriëntatie Een abc'tje

Hierna zie je een tabel met het alfabet erin. Bedenk nu bij iedere letter een woord dat met wijkgericht werken te maken heeft. In ieder vakje moet een woord staan!

Maak deze opdracht met z'n tweeën. Als je het echt niet meer weet, kun je natuurlijk gebruikmaken van internet of schoolboeken om geschikte woorden te vinden.

A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
H.	I.	J.	K.	L.	M.	N.
O.	P.	Q.	R.	S.	T.	U.
V.	W.	X.	Y.	Z.		

OPDRACHT 3 Oriëntatie Goed begrepen

Je moet goed weten wat je tijdens dit keuzedeel allemaal moet doen. Het geeft je overzicht, helpt je bij het plannen en de tijdsindeling en (misschien wel het belangrijkste) het voorkomt dat je vastloopt doordat je niet weet hoe je verder moet.

Elk goed product begint met goed van tevoren doordenken wat er nodig is om tot resultaat te komen. In de praktijk aan de slag gaan vinden veel studenten de leukste fase. Ze slaan het voorwerk liever over. Maar zoals de Engelsen het zo mooi zeggen: 'Proper Preparation Prevents Poor Performance.'

a. Neem alle opdrachten van dit keuzedeel en alle bijbehorende deelproducten voor jezelf goed door. Maak een lijst met vragen en/of punten uit de opdrachten die moeilijk of nog niet helemaal duidelijk voor je zijn.

Tip!

Wees eerlijk naar jezelf. Toegeven dat iets lastig is, levert je uiteindelijk veel meer op dan denken dat je het wel weet en vervolgens vastlopen! Een goede check om te weten of je het echt begrijpt, is door de opdracht in je eigen woorden te herhalen.

- b. Kom weer met de hele groep bij elkaar. Maak subgroepjes van zes personen. Bevraag de anderen uit je subgroepje over de onderdelen die jou niet helemaal duidelijk zijn.
- c. Zijn jullie vragen beantwoord? Geweldig! Maak dan een kort overzicht van de punten die besproken zijn. Zijn jullie vragen niet allemaal beantwoord? Maak dan ook een overzicht van de vragen die nog open staan.
- d. Kom nu weer met de hele groep bij elkaar. Per groepje vertel je kort de besproken punten en de openstaande vragen. De andere groepsleden mogen nu proberen de nog openstaande vragen te beantwoorden.
- e. Zoek de hulp van de docent als er nog steeds vragen zijn nadat alle groepjes geweest zijn.
- f. Maak een korte reflectie over deze oefening. Wat ging je goed af? Wat was lastig? Wat viel je op?

WIJKANALYSE - GEGEVENS VERZAMELEN

Het sociaal-cultureel werk speelt zich veelal af in wijken waar mensen wonen die het vaak wat minder goed hebben dan anderen en die wat meer aandacht nodig hebben. Het gaat doorgaans om wijken en mensen die een achterstand hebben. Bijvoorbeeld een achterstand voor wat betreft de woningen, de fysieke omgeving, de voorzieningen, opleidingen, werk en het gemiddelde inkomen. De wijken worden daarom vaak achterstandswijken genoemd. Omdat deze term zo negatief klinkt, worden ze tegenwoordig ook wel 'krachtwijken' of 'prachtwijken' genoemd of 'aandachtswijken'.

Om in zo'n wijk te kunnen werken, moet je die wijk goed kennen. Je kunt een wijk leren kennen door een **wijkanalyse** te maken. Vaak is er als je in zo'n wijk komt te werken al een analyse of er ligt veel materiaal dat je daarvoor kunt gebruiken.

Wat is een wijkanalyse?

Een wijkanalyse is een 'kijkoperatie' in de wijk. De wijk wordt doorgelicht om een goed zicht te krijgen op de situatie in een wijk in haar geheel of op onderdelen. De resultaten hiervan worden schriftelijk vastgelegd. Wijkanalyses zijn een belangrijk instrument voor instellingen en gemeenten voor het maken van keuzes en het formuleren van verbeterpunten of speerpunten.

Wijkanalyses kunnen breed zijn; ze gaan dan over alle aspecten in een wijk. Ze kunnen ook beperkt zijn. Dan zijn ze gericht op een of enkele aspecten van de wijk, zoals de veiligheid of de speelgelegenheden voor kinderen onder de 10 jaar.

Mogelijke aspecten wijkanalyse:

- bevolkingssamenstelling: aantallen per leeftijd
- woningbestand: soorten woningen, huurprijzen, kwaliteit van de woningen
- fysieke omgeving: verkeerswegen en -drukke, groen, speelgelegenheid, ligging ten opzichte van andere wijken en centrum
- sociale omgeving: scholen, winkels, ontmoetingsruimten, activiteiten, samenwerking en afstemming tussen organisaties enzovoort
- economische situatie huishoudens: inkomens, aantallen uitkeringen, armoede
- werkgelegenheid en werkeloosheid

- opleidingsniveau bevolking
- maatschappelijke participatie bewoners
- veiligheid
- leefbaarheid
- ontwikkelingen in de wijk
- ervaren problemen en positieve aspecten
- visies van belanghebbenden: verenigingen, wijkraad, belangrijke personen in de buurt.

Uitvoering wijkanalyse

Als een wijkanalyse uitgevoerd wordt, is dat meestal in opdracht van de gemeente. In veel gevallen is ook de provincie erbij betrokken. Zij geven daar vaak subsidie voor. De gemeente en de provincie willen bijvoorbeeld weten wat zij moeten doen om verbeteringen in een wijk aan te brengen.

Een wijkanalyse wordt vaak door gespecialiseerde bureaus uitgevoerd of door welzijnsinstellingen. Als het om een brede wijkanalyse gaat waar alle aspecten van een wijk bij betrokken zijn, wordt vaak een gespecialiseerd bureau in de arm genomen. Gaat het om één aspect of enkele aspecten, dan wordt de opdracht ook vaak aan een welzijnsinstelling gegeven.

Het bureau of de instelling voert de wijkanalyse uit binnen een van tevoren vastgestelde tijd en binnen vooraf gemaakte afspraken. Naar aanleiding van de analyse stelt het bureau een rapport op dat zij aan de gemeente of een andere opdrachtgever aanbiedt.

Je taak als sociaal-cultureel werker

Als sociaal-cultureel werker ben je medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in een buurt of wijk.

Een wijkanalyse is een instrument dat ingezet kan worden om de leefbaarheid in een buurt of wijk in kaart te brengen en op basis daarvan verbeteringen aan te brengen. Als sociaal-cultureel werker kun je hier je bijdrage aan leveren. Dat kan op twee manieren:

- Je werkt mee aan de uitvoering van een brede wijkanalyse door een bureau.
- Je voert zelf in opdracht een beperkte analyse uit.

Meewerken aan een brede wijkanalyse

Als een bureau een wijkanalyse uitvoert, word je daar zeker bij ingeschakeld. Een bureau kan de opdracht nooit alleen uitvoeren. Zij zal dus contact opnemen met de instellingen in de buurt en dus ook met de welzijnsstichting. Al was het maar om te faciliteren: een vergader- of kantoorruimte beschikbaar stellen, adresgegevens verstrekken enzovoort.

Jij bent ook een van degenen die de buurt goed kent en de bewoners goed kent. Je bent dus een interessante informatiebron voor hen. Je kunt jouw visie geven, hen in contact brengen met belangrijke personen, hen wijzen op interessante punten in de buurt enzovoort.

Jouw medewerking is ook van belang om de bewoners te stimuleren hun medewerking te geven aan de wijkanalyse. Jij kunt met hen praten, het belang ervan laten zien en hen erop wijzen hoe zij hun inbreng kunnen hebben.

Soms worden ook schriftelijke of mondelinge enquêtes afgenomen bij groepen bezoekers aan het buurthuis. Jij bent dan degene die tussen de groep en het bureau bemiddelt en eventueel bij de uitvoering van de enquête betrokken wordt.

Zelf een beperkte analyse uitvoeren

Je hebt eerder al gelezen dat het maken van wijkanalyses specialistisch werk is dat meestal door gespecialiseerde bureaus wordt gedaan. Als sociaal-cultureel werker maak je slechts zeer beperkte analyses en alleen in opdracht. De gemeente wil bijvoorbeeld weten waarom kinderen tussen de 6 en 12 jaar zo veel in het winkelcentrum rondhangen, of waarom zo weinig ouderen het ontmoetingscentrum bezoeken. Misschien wil de instelling waar je voor werkt weten welke ontmoetingsactiviteiten voor volwassenen in een bepaalde buurt geschikt zijn of hoe eenzaamheid onder ouderen voorkomen kan worden.

Op zo'n moment voer jij een beperkte wijkanalyse uit. Je praat met bepaalde bevolkingsgroepen, zoals de kinderen in het winkelcentrum en eventueel hun ouders. Je luistert goed naar hen en verzamelt zo veel mogelijk gegevens op basis waarvan je een rapport voor de opdrachtgever opstelt.

Het kan jouw taak zijn om een analyse uit te voeren, maar dat doe je altijd in een bepaalde context. Je hebt collega's waar je mee samenwerkt en je werk mee afstemt. Datzelfde doe je met andere organisaties. De gemeente of de organisatie heeft een bepaald doel voor ogen met het maken van een wijkanalyse. Dat doel moet je goed kennen en je moet de uitvoering daarop afstemmen. Blijf dus binnen de beperkingen van wat men van je verwacht. Als je denkt dat de context te beperkt is en bepaalde zaken over het hoofd worden gezien, kun je altijd in de aanbevelingen in je rapport daar iets over zeggen.

Een structuur opzetten

Het is ook jouw taak om een structuur op te zetten voor de uitvoering van de wijkanalyse. Je kunt dezelfde structuur gebruiken als voor een projectgroep: een stuurgroep, een projectleider en projectgroepleden.

De structuur moet wel in verhouding staan tot de taak: niet te klein en niet te groot. De structuur draagt er in belangrijke mate aan bij draagvlak te creëren. Je kunt in de structuur alle partijen onderbrengen: de opdrachtgever, de instelling waar je voor werkt, andere belanghebbende organisaties, belangrijke personen in de wijk, belanghebbende verenigingen enzovoort. Zorg dat de structuur niet te groot wordt en de werkwijze daardoor niet te log. Dat komt niet ten goede aan je daadkracht.

De verschillende fases van een wijkanalyse

Net als elk project voer je een wijkanalyse in verschillende fases uit. We bespreken de verschillende fases.

Onderzoeksfase

Voor je daadwerkelijk met het onderzoek start, verken je eerst de opdracht en de omstandigheden. Ook verdiep je je in materiaal dat al aanwezig is. Om een goede analyse te kunnen uitvoeren heb je onderzoeksmateriaal nodig. Dat kan van alles zijn: schriftelijke informatie en mondelinge informatie.

Informatie verzamelen

Schriftelijke informatie kunnen rapporten uit andere wijken zijn, rapporten van de gemeente, landelijke rapporten en voorbeeldprojecten, theoretische informatie over het onderwerp, verslagen van vergaderingen enzovoort.

Mondelinge informatie kunnen gesprekken met bewoners zijn, met collega's uit andere welzijnsinstellingen, gesprekken met de gemeente en eventueel de provincie, gesprekken met een adviesbureau enzovoort.

Denk erover na welke informatie je wilt hebben en inventariseer daarna wat er al is. Lees het globaal door en selecteer wat je goed kunt gebruiken. Daar verdiep je je dan wat meer in en je zoekt eventueel aanvullende informatie. Maak kort aantekeningen van de gesprekken die je voert en van de belangrijkste bevindingen uit de schriftelijke informatie.

Informatie verwerken

De volgorde van de informatieverwerking Allereerst onderzoek je de specifieke vraag voor de analyse: wat wil men precies weten en waarom? En in welke context past deze vraag? Is de gemeente er bijvoorbeeld vooral op uit om de overlast van de kinderen in het winkelcentrum terug te dringen of wil ze ook eventuele problemen van deze kinderen aanpakken? Zijn er specifieke punten waar je bij de uitvoering op moet letten? Wie kun je benaderen om informatie in te winnen?

Kijk ook naar wat er in het verleden al over het onderwerp is gezegd en wat eraan is gedaan. Je let daarbij op de argumenten die naar voren zijn gebracht, wat vóór een bepaalde mening pleitte en wat tegen. Kijk ook naar het resultaat van alle inspanningen en onderzoek, waarom iets wel of niet gelukt is destijds: wat waren de succesfactoren en wat de factoren die falen tot gevolg hadden?

Onderzoek welke mensen eerder bij dit onderwerp betrokken waren. Overweeg of het zinnig is hen er weer bij te betrekken. Vaak is dat gunstig omdat je dan veel kennis binnenhaalt. Maar het kan ook een nadeel zijn. Mensen die voorheen actief zijn geweest rondom een bepaald thema, hebben ook hun vooroordelen opgebouwd en zij willen misschien alsnog hun 'gelijk' halen. Ze staan dus waarschijnlijk niet meer objectief tegenover het onderwerp. Een goede manier om hiermee om te gaan is door hen te vragen voor een klankbordgroep of om hen te vragen ad hoc als jouw adviseur op te treden.

Het is goed om te kijken wat er landelijk over het onderwerp is gezegd of wat eraan is gedaan. Daar kun je inspiratie uit halen voor je eigen analyse en voor je aanbevelingen. Het maakt je deskundiger. Ook over de manier waarop je de analyse uit gaat voeren, kun je informatie van andere instellingen opvragen of uit andere rapporten halen.

Conclusie

Schrijf belangrijke dingen die je leest of hoort op en trek er eventueel al voorlopige conclusies uit. Deze kunnen je op een nieuw spoor zetten of je kunt eruit concluderen dat je nog meer over iets moet weten. Lees deze aantekeningen aan het eind van deze fase door en trek er de belangrijkste conclusies uit. Daarna kijk je wat je nog mist en hoe je aan de ontbrekende informatie kunt komen.

Je kunt op dit moment ook terugkoppelen naar je leidinggevende en een eventuele klankbordgroep. Samen met hen controleer je of het onderzoeksmateriaal compleet is of hoe je nog meer materiaal kunt verzamelen. Je legt hen ook voor wat jouw voorlopige conclusies uit deze fase zijn en hoe je verder wilt gaan.

Na deze gesprekken rond je deze onderzoeksfase af. Je hebt nu een goed inzicht over de omstandigheden waarin je de wijkanalyse gaat uitvoeren, je weet waar je op moet letten en waar je eventueel tijdens de uitvoering nog meer informatie kunt krijgen. En je hebt een groep van (ervarings)deskundigen om je heen opgebouwd. Je kunt nu na gaan denken over je **plan van aanpak**.

OPDRACHT 4 De wijk in kaart: Topografisch

Met deze opdracht ga je het eerste onderdeel maken in de uitvoering van je wijkanalyse. Bij het maken van een wijkanalyse doe je een beetje alsof je een detective bent, die tot op de bodem wil uitpluizen waarom de dingen zijn zoals ze zijn en hoe dit zo gekomen is. De gegevens die je verzamelt, geven inzicht in wat voor soort wijk jouw werkgebied is en waar je meer onderzoek naar moet doen. Je mag de vragen uit dit hoofdstuk als uitgangspunt nemen. Maar probeer ook vooral zelf vragen te bedenken.

De topografie van een wijk.

Tip!

Om de buurt/wijk topografisch een beetje te leren kennen, is Google Maps een mooi uitgangspunt. Je krijgt inzicht in de opbouw van de wijk en je kunt met de foto's en Streetview-functie rondkijken zonder dat je de deur uit hoeft.

- a. Open Google Maps en zoek jouw werkgebied op. Scrol eerst eens wat door de foto's van de stad of het dorp en bekijk de kaart. Wat is je eerste indruk? Benoem alles wat je ziet en opvalt.
- b. Zoom op de kaart in naar jouw wijk en de buurten eromheen.
 - Wat valt je op aan de positionering van de straten?
 - Wat voor soorten huizen staan er? Wat is de kwaliteit van de huizen? Zijn ze goed onderhouden of is er (veel) achterstallig onderhoud?
 - Kijk ook goed naar de tuinen. Hoe liggen ze erbij? Waar worden ze (voornamelijk) voor gebruikt?
 - Wat is de belangrijkste functie van de wijk? Is het puur een woonwijk, of zijn er andere voorzieningen of functies die een belangrijke stempel drukken op de wijk?

- c. Kijk nu naar de omgeving.
- Wat kun je vertellen over de verkeerswegen? Zijn er grote wegen, uitvalswegen, kleine straatjes?
 - Hoe is het met de drukte?
 - Hoe groen is de wijk?
 - Is er voldoende speelgelegenheid, en wat is de kwaliteit van de speeltuintjes?
 - Wat kun je zeggen over de ligging ten opzichte van andere wijken? Zijn deze gunstig of zie je obstakels?
- d. Bereid je nu verder voor op de uitvoering van de wijkanalyse. Bekijk hiervoor een aantal voorbeelden van een wijkanalyse.

OPDRACHT 5 De wijk in kaart: Demografisch en economisch [BP]

De volgende stap is het maken van een overzicht van de demografische en economische situatie in de wijk. Als je deze begrippen nog niet kent, moet je ze opzoeken. Daarna ga je de gegevens verzamelen.

Tip!

Hiervoor kun je gebruikmaken van de gegevens van de gemeentelijke basisadministratie (GBA). In veel gevallen kun je daarvoor bij het gemeentehuis terecht, maar informeer van tevoren hoe dat in jouw gemeente geregeld is. Er is ook veel informatie online te vinden. Het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) heeft bijvoorbeeld een uitgebreide site met veel informatie. Maar ook een website als Funda kan een waardevolle bron zijn.

- a. Gebruik je bronnen om antwoord te geven op deze vragen:
- Wat is de bevolkingsamenstelling in de wijk? Omschrijf aantallen, percentages per leeftijdsgroep, opleidingsniveau en andere relevante zaken.
 - Wat is de economische situatie in de wijk? Omschrijf welke bedrijven er zijn, hoe het staat met de werkgelegenheid en eventuele andere informatie, zoals veelvoorkomende beroepen en het opleidingsniveau van de bewoners.
- b. Zoek ook (op internet, in de (wijk)krant en dergelijke) naar actualiteiten uit de wijk.
- Welke belangrijke gebeurtenissen hebben er het afgelopen jaar plaatsgevonden?
 - Wat zijn de in het oog springende berichten over de wijk?
- c. Leg de verzamelde informatie vast op minimaal één en maximaal vijf A4'tjes.
- d. Beoordeel jezelf. Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

BEOORDELING		
Ik heb een goed demografisch en economisch overzicht van de wijk gemaakt.		
Ik heb onderzocht welke belangrijke gebeurtenissen dit jaar in de wijk hebben plaatsgevonden.		
Ik heb de verzamelde informatie op een juiste manier vastgelegd.		

OPDRACHT 6 De wijk in kaart: Voorzieningen [BP]

Onderzoek welke voorzieningen er zijn in de wijk, welke ondersteuning deze bieden en wie daar gebruik van maken.

Tip!

Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de monitorgegevens van de GGD en de veiligheidsmonitor van de politie. Deze vind je beide op internet. De veiligheidsmonitor is landelijk, de gegevens van de GGD per regio. Ook bevatten instellingen voor welzijn en maatschappelijke dienstverlening een schat aan informatie. Zoek de voor jouw wijk relevante welzijnsorganisatie, kijk op hun site en/of maak een afspraak om je vragen te beantwoorden.

- a. De verzamelde informatie leg je vast op minimaal één en maximaal vijf A4'tjes.

Verdeel de voorzieningen als volgt in:

- formele sociale infrastructuur
Dit zijn scholen, wijkcentra, sportgelegenheden, activiteiten centra en degelijke.
- informele sociale infrastructuur
Dit zijn kerkelijke organisaties, bewonersorganisaties en verenigingen.
- maatschappelijke voorzieningen
De hulpverlenings- en medische voorzieningen.

- b. Beoordeel jezelf. Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

BEOORDELING		
Ik heb een overzicht gemaakt van voorzieningen in de wijk.		
Ik heb de verzamelde informatie op een juiste manier vastgelegd.		

OPDRACHT 7 De wijk in kaart: Organisatie en beleid [BP]

Maak een omschrijving van de rol van de gemeente in deze wijk. Het beleid en de manier waarop een gemeente optreedt, heeft een grote invloed op de manier waarop jij jouw werk kunt doen. Het is dus erg belangrijk dat je daar een duidelijk beeld van hebt.

- a. Beantwoord ten minste deze vragen:
- Wat is de visie vanuit de gemeente op deze wijk?
 - Welke plannen zijn er voor de toekomst?
 - Welke ambtenaren zijn belangrijk voor de uitvoering van dit keuzedeel?
 - Hoe is de samenwerking tussen gemeente, (maatschappelijke) organisaties en de bewoners?

Mogelijk is er een ambtenaar of wethouder die bereid is om hier met jou een gesprek over aan te gaan. Anders is er op de site van de gemeente vaak veel info te vinden.

Leg de verzamelde informatie vast op minimaal één en maximaal vijf A4'tjes.

Mogelijk is er een ambtenaar of wethouder die bereid is om hier met jou een gesprek over aan te gaan. Anders is er op de site van de gemeente vaak veel info te vinden.

- b. Beoordeel jezelf. Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

BEOORDELING		
Ik heb een overzicht gemaakt van de rol van de gemeente bij de organisatie van en het beleid voor de wijk.		
Ik heb de verzamelde informatie op een juiste manier vastgelegd.		

OPDRACHT 8 De wijk in kaart: De bewoners [BP]

Je gaat je meer verdiepen in de bewoners. Het is belangrijk dat je zorgvuldig te werk gaat. Je komt immers in de persoonlijke leefwereld van de mensen en je zult privacygevoelige informatie krijgen. Als professional moet je integer met vertrouwelijke informatie omgaan.

Het is belangrijk om je te verdiepen in de bewoners van de wijk.

Voor meer informatie kun je kijken op Website 1 over het handelingsprotocol en Website 2 over beroepshouding in de zorg.